

Informatierapport collegevorming 2022 gemeente Huizen

Rapportage naar aanleiding van de op 17 maart 2022 gevoerde informatiegesprekken met de tien in de nieuw gekozen gemeenteraad van Huizen vertegenwoordigde partijen

Inhoudsopgave

1. Aanleiding en opdracht

- 1.1. Opdracht
- 1.2. Aanpak

2. Verkiezingsuitslag en duiding

- 2.1. Verkiezingsuitslag
- 2.2. Duiding verkiezingsuitslag
- 2.3. Vertaling verkiezingsuitslag in een mogelijke coalitie
- 2.4. Te bespreken onderwerpen ten behoeve van een gezamenlijk akkoord

3. Advies voor vervolg

- 3.1. Advies voor vervolg
- 3.2. Aanvullende noties

1. Aanleiding en opdracht

1.1. Opdracht

Op 14, 15 en 16 maart 2022 zijn de gemeenteraadsverkiezingen 2022 gehouden voor gemeente Huizen. Bij de voorlopige uitslag kwam de VVD, zowel als het gaat om het aantal uitgebrachte stemmen als om zetelaantal, als grootste partij naar voren. Op basis hiervan heeft de heer Roland Boom, lijsttrekker van de VVD Huizen, het initiatief genomen tot het voeren van verkennende gesprekken over de mogelijkheden die partijen geschikt achten voor het vormen van een coalitie. De heer Boom heeft mij woensdagavond 16 maart 2022 verzocht om bij deze gesprekken als informateur namens de VVD op te treden. De concrete opdracht die mij hierbij is meegegeven luidde als volgt.

Verken de mogelijkheden die partijen geschikt achten voor het vormen van een coalitie:

- die recht doet aan de uitslag van de verkiezingen;
- die gebaseerd is op onderling vertrouwen; en
- die een solide en daadkrachtige samenstelling vormt voor de komende vier jaren.

1.2. Aanpak

Donderdag 17 maart 2022 heb ik als informateur met de lijsttrekkers van alle in de nieuw gekozen gemeenteraad van Huizen vertegenwoordigde partijen een gesprek gevoerd. De fracties van GroenLinks en PvdA hebben op woensdagavond 16 maart 2022 direct na bekendmaking van de voorlopige uitslag het voornemen uitgesproken om als gezamenlijke fractie op te gaan trekken in de nieuwe raad. Op hun verzoek heeft daarom het gesprek met de lijsttrekkers van beide partijen gezamenlijk plaatsgevonden. De gesprekken duurden circa 45 tot 60 minuten en vonden plaats in het gemeentehuis met ondersteuning van de griffier. In de gesprekken hebben partijen hun duiding van de verkiezingsuitslag kunnen geven alsmede hun voorkeuren ten aanzien van de samenstelling van een nieuw te vormen college. De gesprekken hebben plaatsgevonden aan de hand van de volgende gesprekstema's:

- Duiding uitslag gemeenteraadsverkiezingen
 - Hoe duidt u de uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen 2022 in Huizen?
 - Hoe moet de verkiezingsuitslag vertaald worden in een logische coalitie?
- Collegevorming en bereidheid tot deelname coalitie
 - Hoe ziet u de rol van uw eigen partij?
 - Met welke partijen wil uw partij samenwerken in een eventuele coalitie?
 - Zijn er partijen waarmee uw partij niet wil samenwerken in een eventuele coalitie?
- Belangrijke onderwerpen voor te vormen coalitieakkoord
 - Wat zijn volgens u de belangrijkste inhoudelijke punten van een te vormen coalitieakkoord?
 - Zijn er inhoudelijke punten waarover uw partij op voorhand niet wil onderhandelen in het proces?
- Vervolg
 - Hoe ziet u de vervolgprocedure?

De verkennende gesprekken zijn in een open en constructieve sfeer verlopen. Partijen hebben concreet en helder hun inzichten en voorkeuren naar voren gebracht. De gesprekken hebben in vertrouwelijkheid plaatsgevonden. Er is derhalve voor gekozen geen verslag te maken van de gesprekken. In dit rapport worden de hoofdlijnen van de uitkomsten van de gesprekken samengevat alsmede de conclusies op basis van de gevoerde gesprekken.

Dit rapport is afgerond na bekendmaking van de definitieve uitslag van de gemeenteraadsverkiezingen 2022 op 21 maart 2022. Omdat de definitieve uitslag geen afwijkingen ten opzichte van de voorlopige uitslag laat zien, is er geen aanleiding geweest om de inbreng van partijen in de gevoerde gesprekken nogmaals te toetsen.

2. Verkiezingsuitslag en duiding

2.1. Verkiezingsuitslag

Op 21 maart 2022 heeft het Centraal Stembureau de definitieve verkiezingsuitslag van de gemeenteraadsverkiezingen 2022 voor de gemeente Huizen officieel vastgesteld. Deze uitslag luidt als volgt.

Partij	2022 (percentage)	2022 (zetels)	2018 (percentage)	2018 (zetels)
VVD	15,78%	5	21,94%	6
Dorpsbelangen Huizen	12,73%	4	12,55%	3
CDA	12,06%	3	12,27%	3
D66	11,38%	3	11,04%	3
PvdA	8,66%	2	9,78%	3
GroenLinks	9,05%	2	9,70%	3
Leefbaar Huizen	14,61%	4	9,60%	3
CU	7,38%	2	9,11%	2
SGP	4,60%	1	3,42%	1
Transparant Huizen	3,75%	1	-	-
Opkomst	54,87%		59,86%	

2.2. Duiding verkiezingsuitslag

De vraag welke betekenis aan een verkiezingsuitslag moet worden gegeven is doorgaans niet in een enkelvoudig antwoord te vangen. Deze vraag is in de verkennende gesprekken wel prominent aan de orde gesteld, omdat de verschillende inzichten ten aanzien van de verkiezingsuitslag van belang zijn voor de het antwoord op de vraag welke conclusies hieruit getrokken moeten worden voor de mogelijkheden die partijen geschikt achten voor het vormen van een coalitie. Uit de gesprekken komt ten aanzien van de duiding van de verkiezingsuitslag een aantal breed gedragen observaties en gedachten naar voren.

- De VVD blijft de grootste partij in Huizen, maar levert vanwege de daling in stempercentage een zetel in ten opzichte van 2018.
- De opmars van niet aan landelijke politieke partijen verbonden lokale partijen zet in lijn met de omliggende gemeenten ook in Huizen door. Leefbaar Huizen boekt de grootste winst in stempercentage ten opzichte van 2018 en is in stemmenaantal de tweede partij van Huizen geworden. Zowel Leefbaar Huizen als Dorpsbelangen Huizen boeken een zetel winst. Transparant Huizen, dat voor het eerst deelnam aan de verkiezingen, behoudt een zetel in de raad. Hiermee boeken de drie lokale partijen in totaal drie zetels winst ten opzichte van 2018. Leefbaar Huizen wordt in een brede meerderheid van de gesprekken beschouwd als de belangrijkste 'winnaar' van de verkiezingen.
- GroenLinks en de PvdA leveren allebei een zetel in ten opzichte van 2018 en gaan beide van drie naar twee zetels. GroenLinks en de PvdA worden in een brede meerderheid van de gesprekken beschouwd als de belangrijkste 'verliezers' van de verkiezingen. De overige partijen hebben uiteraard kennis genomen van het voornemen van GroenLinks en PvdA om als gezamenlijke fractie op te gaan trekken in de nieuwe raad. Dit is in de gesprekken met andere partijen ook nadrukkelijk aan de orde gesteld, omdat een gezamenlijke fractie een zetelaantal van vier zou opleveren. Het voornemen van GroenLinks en PvdA doet echter niets af aan de genoemde opvatting dat, met een teruggang van zes gecombineerde zetels naar vier gecombineerde zetels, GroenLinks en de PvdA in een brede van de gesprekken worden beschouwd als de belangrijkste 'verliezers' van de verkiezingen.

De historisch lage opkomst voor de gemeenteraadsverkiezingen wordt in meerdere gesprekken benoemd als een zorgelijke ontwikkeling. Niet alleen in Huizen, maar ook landelijk was de opkomst nog nooit zo laag. Dit ondanks met name internationale ontwikkelingen die het grote belang van een sterke (lokale) democratie zo nadrukkelijk

onderstrepen. De dalende belangstelling voor en/of betrokkenheid bij het lokale bestuur vraagt nadrukkelijk de aandacht van college en raad in de komende raadsperiode.

2.3. Vertaling verkiezingsuitslag in een mogelijke coalitie

Op basis van de gevoerde gesprekken constateer ik als volgt.

- Een brede meerderheid van de partijen geeft aan dat een coalitie waarin de VVD vertegenwoordigd is, recht doet aan de uitslag van de verkiezingen waarbij de VVD als grootste partij naar voren is gekomen.
- Een brede meerderheid van de partijen geeft aan dat een coalitie waarin ten minste één lokale partij vertegenwoordigd is, recht doet aan de uitslag van de verkiezingen waarbij de lokale partijen zetelwinst geboekt hebben.
- Een meerderheid van de partijen heeft in het kader van de beoogde solide samenstelling van de coalitie voor de komende vier jaren aan de orde gesteld dat bij het samenstellen van een coalitie meegewogen zou moeten worden wat in kwantitatieve en kwalitatieve zin de politieke en bestuurlijke inbreng is geweest van die partijen die in de afgelopen raadsperiode geen onderdeel van de coalitie uitgemaakt hebben.
- Een meerderheid van de partijen geeft in het kader van de onder het voorgaand gedachtestreepje genoemde overweging aan een voorkeur te hebben voor het betrekken van Leefbaar Huizen in een volgende fase van gesprekken over een coalitie.
- Een brede meerderheid van de partijen geeft aan dat een coalitie waarin CDA en/of D66 vertegenwoordigd zijn een logische vertaling van de uitslag van de verkiezingen is waarbij CDA en D66 hun zetels behouden hebben, en dat beide partijen op basis van ervaringen tot nu toe borg staan voor een coalitie gebaseerd op onderling vertrouwen alsmede met een solide en daadkrachtige samenstelling.
- Een brede meerderheid van de partijen geeft aan dat een coalitie waarin GroenLinks en/of PvdA vertegenwoordigd is/zijn, geen logische vertaling van de uitslag van de verkiezingen is waarbij GroenLinks en PvdA beide een zetel verloren hebben.

Op basis van zowel het voorgaande als de inhoudelijke bespreking van de mogelijkheden die partijen geschikt achten voor het vormen van een coalitie constateer ik dat de samenstelling van een coalitie bestaande uit VVD, Leefbaar Huizen, CDA en D66 wordt beschouwd als de mogelijkheid die het meest recht doet aan de uitslag van de verkiezingen en het element van een solide en daadkrachtige samenstelling voor de komende vier jaren.

Tevens constateer ik dat deze samenstelling bij de betreffende partijen zelf ook als een logische vertaling van de verkiezingsuitslag wordt beschouwd. Daarbij hebben zij aangegeven vertrouwen in een mogelijke coalitie van deze partijen te hebben alsmede in de politieke stabiliteit en kwaliteit van bestuurlijk leiderschap van de betrokken partijen.

2.4. Te bespreken onderwerpen ten behoeve van een gezamenlijk akkoord

Op basis van de gevoerde gesprekken constateer ik, dat er een aantal inhoudelijke onderwerpen is dat in brede zin worden gezien als belangrijk voor de inhoud van een akkoord. Dit betreft de volgende onderwerpen.

- Afspraken over woningbouw
- Afspraken over de denkrichtingen die als onderdeel van de tweede fase van het haalbaarheidsonderzoek voor de ontwikkeling van het Huizer Museum zijn opgesteld.
- Afspraken over de opvolging van de aanbevelingen van de (BMC) organisatiescan en de ambtelijke inventarisatie van de maatschappelijke en organisatorische opgaven voor de raadsperiode 2022-2026.
- Afspraken over het financieel kader voor de raadsperiode 2022-2026.

Overige in de individuele gesprekken genoemde onderwerpen zouden door partijen ingebracht kunnen worden als onderdeel van een eventuele volgende fase.

Tevens constateer ik dat er geen sprake is van inhoudelijke standpunten die voor partijen op voorhand als breekpunt voor gesprekken in een volgende fase worden beschouwd. Wel zij hierbij aangetekend dat in enkele gesprekken aan bod is gekomen dat specifiek ten aanzien van het onderwerp uitbreiding van de zondagopstelling voor winkels de kleinere confessionele partijen en de overige partijen wisselende vertrekpunten hebben.

3. Advies voor vervolg

3.1. Advies voor vervolg

Op basis van de verkennende gesprekken en daarin door partijen uitgesproken duiding van de verkiezingsuitslag en voorkeuren ten aanzien van de samenstelling van een nieuw te vormen college adviseer ik om gesprekken op te starten tussen VVD, Leefbaar Huizen, CDA en D66 met als doel te komen tot een gezamenlijk akkoord en nieuw college.

De geadviseerde combinatie van partijen kan rekenen op een meerderheid van 15 van de 27 raadszetels en wordt door een brede meerderheid van de partijen beschouwd als een combinatie die recht doet aan de uitslag van de verkiezingen.

- Voorgesteld wordt een onderhandelingsteam bestaande uit de lijsttrekkers van de vier betreffende partijen samen te stellen ten behoeve van de volgende fase van het proces. Het is aan de vier partijen gezamenlijk om de lijsttrekkers in dit proces te laten seconderen door één of meerdere andere deelnemers of anderszins invulling te geven aan de betrokkenheid van partijen bij de volgende fase.
- Voorgesteld wordt een voorzitter te benoemen die het proces in de volgende fase begeleidt. Deze voorzitter kan gevonden worden temidden van de lijsttrekkers van de vier betreffende partijen. Ook kan overwogen worden een aparte formateur aan te wijzen die als onafhankelijk voorzitter opereert. Deze invulling zal in onderling overleg tussen de betreffende partijen moeten worden gemaakt.
- Voorgesteld wordt de griffier te verzoeken om ook in de volgende fase van het proces te ondersteunen. De griffier kan het onderhandelingsteam met raad en daad bijstaan en tevens de ingang naar de ambtelijke vakinhoudelijke ondersteuning faciliteren indien die ondersteuning door de partijen noodzakelijk wordt geacht. Van de zijde van de griffier is deze ondersteuning in de volgende fase toegezegd.

3.2. Aanvullende noties

In meerdere verkennende gesprekken is ter sprake gekomen dat de programmatische verschillen tussen partijen relatief beperkt zijn. Bovendien mag de constatering zijn dat de raad gebleken harmonieus is en vaak eensgezind tot besluiten komt. Ik geef de partijen daarom voor de volgende fase in overweging om zich te beraden over de mogelijkheid om partijen die geen deel uitmaken van de coalitie ook in het proces van het maken van afspraken voor de komende raadsperiode te betrekken om daarmee een zo groot mogelijk draagvlak voor die afspraken in de raad te verkrijgen.

Afronding

Ik dank alle betrokkenen voor de buitengewoon open en constructieve sfeer waarin de verkennende gesprekken zijn verlopen. Tevens dank ik de heer Roland Boom voor het in mij gestelde vertrouwen voor deze opdracht. Ik beschouw deze opdracht met uitbrengen van bijgaand verslag en advies voor nu als beëindigd.

Bastiaan Postma

Huizen, 21 maart 2022